

**Besluitenlijst Auditcommissie**

|                             |                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Datum</b>                | 07-10-2025                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Tijd</b>                 | 19:30 – 20:20 uur                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Locatie</b>              | Kamer Middelburg, A010                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Voorzitter</b>           | G.W.A. Temmink                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Aanwezig</b>             | De heer Boone, de heer Kok, de heer Schutz en de heer Temmink                                                                                                                                                                 |
| <b>Tevens zijn aanwezig</b> | De heer De Bat (gedeputeerde), afdelingsmanager financiën, waarnemend concerncontroller, coördinator begroting en jaarstukken, financieel strateeg, financieel beleidsadviseur, financieel statenadviseur, commissiegriffier. |
| <b>Afwezig</b>              | Mevrouw Kool-Blokland                                                                                                                                                                                                         |

**1      Opening en mededelingen**

Vanwege de afwezigheid van de plaatsvervangend voorzitter neemt de heer Temmink het voorzitterschap vanavond waar.

Er zijn geen mededelingen.

**2      Vaststellen van de agenda**

De agenda wordt vastgesteld.

**3      Bespreken nieuwe voorzitter**

De heer Versluijs is gestopt als lid, tevens voorzitter, van deze commissie. Een oproep voor een kandidaat om deel te nemen aan deze commissie heeft niet geleid tot aanmeldingen. Deze commissie kan volgens het reglement van orde verder met vijf leden.

Afdoeningsvoorstel: de commissie bespreekt wie de nieuwe voorzitter wordt.

Conclusie: de heer Boone is de nieuwe voorzitter van de auditcommissie.

**4      Besluitenlijsten auditcommissievergaderingen van 20 mei 2025 en 17 juni 2025, met actiepuntenlijst**

Geen opmerkingen over de besluitenlijsten.

Actiepuntenlijst:

1. Actiepunt 9 is afgerond, de werksessie over de financiële verordening is in september georganiseerd.
2. Actiepunt 10: de uitkomsten van de enquête laten zien dat de statenleden positief zijn over een tafeltjesmarkt en hebben aangegeven dit liever bij de jaarrekening en voorjaarsnota te doen dan bij de begroting en najaarsnota. Ook hebben de respondenten aangegeven wat er nodig is voor een succesvolle tafeltjesmarkt.
3. Actiepunt 11 is afgerond na agendapunt 3 van deze vergadering.

Conclusie: de besluitenlijsten van 20 mei 2025 en 17 juni 2025 worden ongewijzigd vastgesteld. Actiepuntenlijst bijwerken: actiepunten 9 en 11 zijn afgerond en kunnen van de actielijst af. Actiepunt 10 bijwerken: statengriffie gaat samen met financiën bespreken hoe invulling wordt gegeven aan de tafeltjesmarkt.

## 5 Statenvoorstellen najaarsnota 2025 en begroting 2026

De begroting en najaarsnota worden gelijktijdig behandeld.

De heer De Bat geeft een toelichting. De najaarsnota bevat een aantal financieel technisch gezien belangrijke zaken. De compensatie motorrijtuigenbelasting heeft een groot effect. Er zijn keuzes gemaakt om middelen in te zetten naar de toekomst. Voor de dividenden ZEH, nu in de afgesproken 80/20 verhouding, wordt voorgesteld om 20% te benutten voor een transitiefonds om het MKB te verduurzamen. Voor de 80% wordt voorgesteld deze deels in te zetten voor leningen in samenwerking met het Svn-fonds en het overige deel op vergelijkbare wijze uit te zetten als de dividenden van 2024.

De begroting is een een-op-een-vertaling van de voorjaarsnota. Er is een motie verwerkt, gerichte aanpak wonen, die is gehonoreerd voor € 1,5 miljoen.

De heer Schutz vindt het wel een punt van aandacht dat de provincie er nu financieel gezond voorstaat maar dit voor de toekomst minder zeker is. Veel van de middelen zijn incidenteel. Voor de omstandigheden op langere termijn zou PS aandacht moeten hebben en het is daarom goed hieraan aandacht te besteden in de adviesbrief van de auditcommissie. Daarbij is het belangrijk dat de P&C producten voldoende doorkijk bieden.

De afdelingsmanager financiën geeft aan dat de P&C producten hiervoor voldoende mogelijkheden bieden. Grote ontwikkelingen worden ook altijd voorgelegd in de voorjaars- en najaarsnota.

De heer Kok constateert dat in de najaarsnota veel onzekerheden zijn genoemd. Ook wordt genoemd dat gedacht wordt aan een wijziging van de 80/20 afspraak in het afwegingskader ZEH. Hoe wordt er naar de financiële positie meerjarig gekeken? De heer De Bat geeft aan dat hiervoor maatregelen worden genomen, het voorstel om de stelpost te verhogen van € 3 miljoen naar € 6 miljoen is er één van. Hierdoor zijn fluctuaties in de toekomst makkelijker op te vangen. De investeringsagenda vullen biedt daarnaast ook ruimte. Hiermee kan wel al een richting benoemd worden maar het geld is nog niet besteed. Per halfjaar is het puzzelen in de voor- en najaarsnota om de wensen erin te krijgen. Structureel is de provincie voldoende in balans om geen risico te hebben. Wel moeten we scherp zijn op de uitgavenkant van organisatie. De 20% van het ZEH dividend kan benut worden, maar eerst wachten we de uitkomsten van de herverdeling van het provinciefonds af. Dit weten we rond de voorjaarsnota 2026. Een wijziging in het afwegingskader ZEH, met de 80/20 verdeling wordt mogelijk gekoppeld aan een gezamenlijke rijk-regio investering. Dit komt ook in de voorjaarsnota 2026 terug.

De heer Temmink geeft aan dat de politieke behandeling van de 80/20 verhouding terug zal komen in de andere commissies.  
Er is geen behoefte aan een tweede ronde vragen over de begroting en najaarsnota.

### 5.1 Statenvoorstel Begroting 2026 Provincie Zeeland - 765239

Afdoeningsvoorstel: beoordelen of het voorstel voldoende is onderbouwd om te agenderen voor de vergadering van Provinciale Staten van 7 november 2025.

Conclusie: de commissie vindt dit statenvoorstel voldoende onderbouwd voor behandeling in Provinciale Staten van 7 november 2025.

## **5.2 Statenvoorstel Najaarsnota 2025 Provincie Zeeland - 765173**

Afdoeningsvoorstel: beoordelen of het voorstel voldoende is onderbouwd om te agenderen voor de vergadering van Provinciale Staten van 7 november 2025.

Conclusie: de commissie vindt dit statenvoorstel voldoende onderbouwd voor behandeling in Provinciale Staten van 7 november 2025.

## **5.3 Vragen fracties bij Najaarsnota 2025 en Begroting 2026**

De verschillende fracties hebben vragen gesteld bij de Begroting 2026 en de Najaarsnota 2025. GS beantwoorden deze vragen in hun vergadering van 28 oktober 2025.

Conclusie: voor kennisgeving aannemen.

## **5.4 Notitie bespreekpunten advies begroting 2026 en najaarsnota 2025**

Afdoeningsvoorstel: bespreken

De heer Temmink vindt de financiële positie op dit moment goed onderbouwd. Het is goed te benadrukken in de adviesbrief richting de collega's dat dit geldt voor dit moment maar dat het nodig is om vinger aan de pols te houden voor de jaren erna.

De heer Kok vraagt hoe de afdeling control kijkt naar het structurele evenwicht in de financiën?

De waarnemend concerncontroller geeft aan dat de begroting een solide basis heeft. Financiële discipline is heel belangrijk daarbij, de organisatie moet ieder halfjaar vinger aan de pols houden.

Op de vraag van de heer Kok of dit voldoende is de komende periode beantwoordt de waarnemend concerncontroller bevestigend.

De heer Temmink merkt over de toelichting op de bestemmingsreserves op dat meer duidelijkheid over de mutaties in de reserves een verbetering zou opleveren.

De afdelingsmanager financiën vraagt in welke mate deze zouden moeten worden toegelicht. Nu is in de nieuwe tabel opgenomen hoe onttrekkingen en toevoegingen ontstaan. Heel veel extra toelichting over mutaties zorgt voor extra pagina's en niet per se voor meer transparantie. Sommige reserves hebben heel veel mutaties.

De heer Schutz is het ermee eens dat een toename in hoeveelheid niet altijd meer inzicht geeft. Afgewogen kan worden of het om substantiële bedragen gaat. Zijn het kleine zaken dan hoeven die zeker niet allemaal toegelicht te worden. Is het mogelijk om een soort samenvatting te geven?

De afdelingsmanager financiën antwoordt dat over de mutaties zelf al is besloten door PS bij de begrotingswijziging.

De heer Schutz merkt op dat hij de vele begrotingswijzigingen niet paraat heeft op het moment van lezen jaarstukken. Kan er een samenvatting in de jaarstukken?

De heer Kok vult aan dat hij er bij de laatste jaarstukken geen touw aan vast kon knopen. Hij zou graag zien dat er vanuit data (uit de begrotingswijzigingen) informatie komt voor statenleden in de jaarstukken.

De afdelingsmanager financiën zegt toe een poging te doen om een opzet te maken voor een compacte woordelijke toelichting.

De heer Temmink geeft aan dat de tabellen die nu in de begroting zijn opgenomen als toelichting op de bestemmingsreserves een goede start zijn.

De paragraaf in de adviesbrief over de begrotingswijzigingen is volgens de heer Temmink door hem de afgelopen periode onder de aandacht gebracht bij de 9<sup>e</sup> begrotingswijziging. De toelichting aldaar was voor hem onvoldoende om goed te begrijpen wat de voorgestelde wijziging omvatte.

De financieel strateeg geeft aan dat bij deze begrotingswijzigingen een memorie van toelichting de achtergrond van de wijziging toelicht. Is deze onvoldoende?

De heer Temmink geeft aan dat naast extra toelichting op de inhoudelijke wijziging ook meer boekhoudkundige context kan worden gegeven.

De afdelingsmanager financiën geeft aan dat er aandacht zal zijn om meer context te geven in de volgende begrotingswijzigingen. Hij vraagt om vooral ook gelijk terug te koppelen wat er onduidelijk is als begrotingswijzigingen voorliggen in de commissie.

Conclusie: de notitie met bespreekpunten wordt omgezet in een adviesbrief.

## 6

### **Statenvoorstellen Financiële verordening en protocol accountantscontrole**

De auditcommissie heeft op 2 september in een werksessie met afdeling financiën en afdeling control een presentatie gehad over de wijzigingen die nodig zijn in de Financiële verordening Provincie Zeeland 2017 en het protocol accountantscontrole. Voordat de gewijzigde verordening en het protocol worden geagendeerd bij de commissie Bestuur (op 28 november) voor de politieke behandeling, wordt de auditcommissie in de gelegenheid gesteld een advies bij beide statenvoorstellen uit te brengen.

De financiële verordening en het protocol accountantscontrole worden gelijktijdig behandeld.

De heer Schutz stelt de volgende vragen over de financiële verordening:

1. In de werksessie in september is gesproken over de term materiële budgetten, een definitie hiervan is niet terug te lezen in voorliggende versie van de financiële verordening.
2. Artikel 3.3. gaat over de bestemmingsreserves. Naar aanleiding van onze bespreking hierover bij de begroting, hoe gaan we nu om met de verslaglegging over reserves? Moet hierover nog een toevoeging worden gedaan aan de financiële verordening?
3. Autorisaties op doelstellingenniveau wordt bij het oude gelaten. Is dit ook met de accountant besproken en is deze ook akkoord met het verschil dat hierdoor blijft bestaan, namelijk autorisatie van de begroting door PS op doelstellingenniveau en bij de beoordeling begrotingsonrechtmatigheid wordt programmaniveau aangehouden.
4. Artikel 2.1.3 wordt het bedrag voor de toelichting van begrotingswijzigingen verhoogd van € 25.000 naar € 100.000. Waarom is het € 100.000 geworden?
5. Artikel 3.7 gaat over de stelpost provinciefonds, deze wordt verhoogd van € 3 miljoen naar € 6 miljoen. Waarom € 6 miljoen? Is dit nu voldoende duidelijk voor de collega's van PS?
6. In artikel 3.6 wordt verwezen naar een Algemeen subsidiebesluit zeeland 2013, moet dit niet 2023 zijn?
7. De rapporteringstolerantie bij rechtmatigheid staat op € 750.000. Is dat gebenchmarkt? Hoe doen andere provincies dit?

Beantwoording:

1. De financieel beleidsadviseur legt uit dat materiële budgetten alle andere budgetten dan de personele kosten zijn. Dit is zo ook besproken in de werksessie in september.  
De financieel statenadviseur vraagt of het voor alle statenleden dan ook duidelijk in de definities van de financiële verordening kan worden opgenomen.
2. De afdelingsmanager financiën geeft aan dat de toelichting op de reserves verder ontwikkeld zal worden en hier nader met de auditcommissie over gesproken kan worden.
3. De financieel beleidsadviseur antwoordt dat uitgebreid met de accountant is gesproken en dat deze akkoord is met de tekst die nu voorligt.
4. De heer De Bat geeft aan dat € 100.000 niet minder willekeurig is dan de € 25.000 was. Er is gekeken naar een balans tussen teveel moeten rapporteren en een bepaald zekerheidsniveau voor statenleden over mutaties in de begroting.  
De afdelingsmanager financiën vult aan dat het voor elke provincie zoeken is naar die grens die voor hun passend is om op te rapporteren.  
De heer Schutz vindt een bedrag van € 100.000 niet hoog, maar omdat het 4x de € 25.000 is die het was kon het zijn dat dit onderbouwd was.  
De afdelingsmanager financiën antwoordt dat het niet een wetenschappelijke berekening is geweest. Het bedrag van € 25.000 stond er al jaren en is nooit aangepast met inflatie. Bij financiën is ook gekeken naar het aantal mutaties die wegvallen als de grens verhoogd wordt. Zij hebben daaruit de conclusie getrokken dat € 100.000 een redelijke grens is voor het wel of niet geven van een toelichting op begrotingswijzigingen.
5. De financieel beleidsadviseur geeft aan dat de verhoogde stelpost 2% is van het begrotingstotaal. Hij legt de overweging voor dat de stelpost nog meer verhogen ervoor kan zorgen dat onnodig meer geld wordt vastgezet waar ook een andere invulling aan gegeven had kunnen worden.  
De afdelingsmanager financiën vult aan dat de CAO en inflatie veroorzaken dat een hogere buffer nodig is, met € 6 miljoen komt de provincie wel uit.  
De heer Schutz geeft aan dat deze duiding van zowel de stelpost als de verhoging van de rapporteringsgrens voor begrotingswijzigingen wellicht ook kan worden meegenomen in de adviesbrief van de auditcommissie. De auditcommissie kan de redentie volgen.
6. Nvt
7. De financieel beleidsadviseur geeft aan dat de € 750.000 niet is gewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.  
De waarnemend concerncontroller vult aan dat de lijn van vorig jaar is doorgetrokken. We toetsen op hetzelfde niveau.  
De heer Schutz vraagt nogmaals hoe dit bedrag zich verhoudt tot andere provincies?  
De afdelingsmanager financiën geeft aan dat dit naar rato van de omvang van de begroting gaat. De accountant heeft daar normen/kaders voor.

Aanvullende beantwoording via het verslag (aanvulling op 7):

Ieder provincie geeft op haar eigen manier invulling aan de rapporteringsgrens. Belangrijk om te vermelden is dat de provincie Zeeland kiest voor een proportioneel bedrag en het rapporteren van systematische fouten als het gaat over de rapporteringsgrens.

*Doel van de rapporteringsgrens*

De rapporteringsgrens is geen foutenmarge, het is een bestuurlijke drempel voor rapportage. Ze bepaalt vanaf welk niveau afwijkingen bestuurlijk relevant zijn om te melden aan Provinciale Staten.

*Proportionele hoogte, consistentie en achtergrond*

De goedkeuringstolerantie volgens het BADO bedraagt 2% van de totale lasten. In het verslagjaar 2024 kwam de goedkeuringstolerantie uit op circa 6,2 miljoen. De rapporteringsgrens van € 750.000 ligt daar ruim onder (ongeveer 10%) en is daarmee ook een evenwichtige keuze. We kiezen bewust voor een vast bedrag om de grens stabiel en beheersbaar te houden.

*Afstemming met accountant*

Het bedrag is afgestemd met de accountant en sluit aan bij de materialiteitsgrenzen binnen de accountantscontrole. Daarmee blijft de rapportage relevant en transparant, zonder onnodige detailbevindingen. Door de uitgangspunten van de accountant en de organisatie gelijk te houden, beperken we extra werkzaamheden in de controle en mogelijk ook extra accountantskosten.

*Systematische fouten en lerend vermogen*

De provincie Zeeland kiest er bewust voor om ook systematische fouten te signaleren en te rapporteren. Daarmee ligt de nadruk niet alleen op de financiële omvang, maar ook op de oorzaken en patronen achter afwijkingen. Dit versterkt het leer- en verbetervermogen binnen de organisatie en maakt rechtmatigheid een instrument voor structurele procesverbetering.

*Landelijke richtlijnen en bestuurlijke focus*

De gekozen systematiek past binnen de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV. Deze adviseert dat de rapporteringsgrens lager ligt dan de verantwoordingsgrens en bestuurlijk werkbaar blijft.

Kortom, de grens van € 750.000 is zowel rechtmatig verantwoord als bestuurlijk doelmatig. Provinciale Staten houdt de focus op afwijkingen die er echt toe doen, in plaats van op (technische) details. Daarmee ondersteunt deze grens de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten. Een lagere grens zou het jaarverslag onnodig uitbreiden met detailbevindingen die voor de Staten naar verwachting weinig toegevoegde waarde hebben en geen invloed hebben op het oordeel over de rechtmatigheid of het financieel beheer. Daarnaast biedt de Zeeuwse aanpak, met aandacht voor systematische fouten, een belangrijk leereffect: afwijkingen worden benut om processen te verbeteren, in plaats van alleen te constateren dat ze bestaan.

De heer Kok vraagt naar de keuze in het autorisatieniveau van PS. De wens om dit op programmaniveau op te nemen in de financiële verordening is nu niet doorgevoerd.

Het autorisatieniveau blijft op doelstelling. Welke gedachte zit daar nu achter?

De heer De Bat geeft aan dat goed is geluisterd naar de inbreng van de auditcommissie. Daaruit komen meer redenen om te handhaven op doelstellingenniveau. Bij ieder provincie is dit verschillend. Dezelfde werkwijze blijven hanteren zorgt voor een stabiele voortzetting.

De afdelingsmanager financiën vult aan dat als de commissie het comfort van doelstellingenniveau wil behouden, dit niveau wordt behouden, aangezien alternatieven om hetzelfde comfort voor PS te kunnen blijven bieden bij een wijziging naar programmaniveau, meer administratieve last in zich draagt.

De heer Schutz stelt bij het protocol accountantscontrole 2025-2028 de vraag waarom gekozen is voor 2% materialiteit. Dit is dan wel in gewijzigde wetgeving opgenomen maar PS mag de materialiteit nog steeds lager vaststellen volgens diezelfde

wetgeving. Wat is de gedachte bij het volgen van de wijziging en waarom niet adviseren deze lager vast te stellen?

De waarnemend concerncontroller legt uit dat de lijn om vast te houden aan het BADO altijd gevolgd is. Naar beneden bijstellen betekent meer controles en een grotere administratieve last voor zowel de organisatie als de accountant. En gaat dat dan meer inzicht opleveren? Daarnaast zijn de wijzigingen onder de aandacht gebracht tijdens de bespreking van het controleplan 2025 met de accountant.

De afdelingsmanager financiën vult aan dat ook de laatste managementletter van de accountant weer laat zien dat de processen goed op orde zijn. Voor ons is er geen aanleiding om het controleniveau omlaag te zetten.

De heer Schutz geeft aan dat het ook hier goed is om in de adviesbrief van de auditcommissie mee te nemen dat de commissie dit kan standpunt kan volgen en technisch steunt.

#### **6.1 Statenvoorstel Financiële verordening provincie Zeeland 2025 - 764217**

De financiële verordening wordt gewijzigd naar de huidige voorschriften en werkbaar geachte praktijk.

Afdoeningsvoorstel: bespreken

Conclusie: de auditcommissie gaat zijn aanbevelingen opnemen in een adviesbrief.

#### **6.2 Statenvoorstel protocol accountantscontrole 2025-2028 - 764019**

Actualisatie is nodig omdat aanpassingen hebben plaatsgevonden in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en er voorgenomen aanpassingen zijn in de financiële verordening van de provincie Zeeland.

Afdoeningsvoorstel: bespreken

Conclusie: de auditcommissie gaat zijn aanbevelingen opnemen in een adviesbrief.

### **7 Stukken ter kennisname**

#### **7.1 Brief GS van 23 september 2025 over Nazorgfonds Gesloten Stortplaatsen Zeeland - 764592**

De begroting 2026 Provinciaal fonds nazorg gesloten stortplaatsen Zeeland wordt ter kennisname aangeboden. De begroting sluit met een resultaat van nihil. De egalisatiereserve bedraagt per 31 december 2024 € 1.233.413 en de meerjarenprognose laat zien dat deze in stand blijft tot 2029.

Afdoeningsvoorstel: ter kennisname

Bij deze stukken zijn geen vragen of opmerkingen.

Conclusie: de auditcommissie neemt kennis van de stukken en adviseert deze voor kennisgeving in te brengen bij PS.

**8            Rondvraag**

Er zijn geen vragen.

**9            Sluiting**

De voorzitter sluit de vergadering om 20.20 uur.